

7. Енциклопедія освіти / [гол. ред. В.Г. Кремень; Акад. пед. наук України]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
8. Сегеда Н.А. Індивідуально-професійний ресурс викладача музичного мистецтва вищого навчального закладу з позицій міждисциплінарного підходу / Н.А. Сегеда // Соціалізація особистості : [збірник наукових праць / За заг. ред. проф. А.Й.Капської]. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Том XXXII. – С. 167-177.
9. Селевко Г.К. Педагогические компетенции и компетентность / Г.К.Селевко // Сельская школа : рос. пед. журн. – 2004. – №3. – С. 29-32.
10. Субетто А.И. Онтология и эпистемология компетентностного подхода, классификация и квалиметрия компетенций / А.И.Субетто. – СПб. – М.: Исследоват. центр проблем кач-ва под-ки спец-ов, 2006. – 72 с.
11. Хуторской А.В. Современная дидактика : учебное пособие. [2-е изд., перераб.] / А.В.Хуторской. – М.: Высшая шк., 2007. – 639 с.
12. Definition and Selection of Competencies. Country Contribution Process: Summary and Country Reports. OECD. – University of Neuchatel. – October 2001. – 279 p.

Анотація

Дана стаття конкретизує сутність поняття “компетенція” в контексті аксіологічного підходу в освіті, розглядає компетенцію як аксіолексему категоріального апарату компетентнісного підходу та як засіб реалізації особистісних смислів навчання.

Аннотация

Статья раскрывает сущность понятия “компетенция” в контексте аксиологического подхода в образовании, рассматривает компетенцию как аксиолексему категориального аппарата компетентностного подхода и как способ реализации личностного смысла образования.

Summary

The article reveals the concept of competence in education in the context of axiologic approach as axiolexeme of categorial instrument of competence approach, considers competence as a way to realize the personal sense of education.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетенція, аксіологічний підхід, аксіолексема, особистісний смисл навчання.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетенция, аксиологический подход, аксиолексема, личностный смысл обучения.

Key words: competence approach, competence, axiologic approach, axiolexeme, personal sense of education.

Подано до редакції 19.09.2011.

Рекомендовано до канд.пед.наук, доц. Сегедою Н.А.

УДК: 378.1:78.071:005.336.5

©2012

Мартинюк А.К.

СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МУЗИКАНТА-ПЕДАГОГА В НАУКОВІЙ КОНЦЕПЦІЇ ПРОФЕСОРА А.І.ГОРЕМИЧКІНА

Постановка проблеми у загальному вигляді... Диференційні процеси, характерні для історичного розвитку науки, у ХХ-му столітті в багатьох галузях почали досягати критичної межі, за якою цілісне уявлення про предмет науки розмивається у дрібних деталях, що перетворюються на самоціль, і взагалі зникає з поля зору. Ця тенденція, на жаль, торкнулася і музичної педагогіки. Велика занепокоєність таким становищем повною мірою виявила себе ще у далекому 1973 році, коли на сторінках журналу “Радянська музика” масова дискусія з цього приводу тривала цілий рік. Саме тоді була сформульована головна теза найближчого розвитку – інтеграція і інтегративність, повернення від вузьких і надвузьких спеціалізацій до цілісного сприймання музики як феноменального явища духовної культури. Звичайно, на таких же принципових засадах повинна формуватися і особистість майбутнього вчителя музики. Одним з найактивніших пропагандистів цієї ідеї став Горемичкін А.І.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми...

Проблеми становлення професійної культури музиканта-педагога знайшли відображення в кандидатській дисертації А.І.Горемичкіна “Вдосконалення процесу музичного розвитку студентів (на матеріалі музичної літератури)”, а далі отримали розвиток в ґрунтовних наукових працях “Основи музичної мови”, “Введення в комп’ютерну педагогіку”.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є узагальнення наукової концепції професора А.І.Горемичкіна, визначення її цінності для сучасних процесів мистецької освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження... Інтуїтивно відчуючи необхідність залучення до уроків музики матеріалу інших мистецтв, А.І.Горемичкін доклав багато зусиль для того, щоб його заняття завжди були забезпечені усіма видами ілюстративності. В процесі цієї роботи в нього сформувалося тверде переконання в тому, що будь-які музичні заняття завжди повинні проводитися на широкому музично-історичному і загальнокультурному рівні, що тільки таким шляхом уроки музики можна підняти від ремісництва до дійсно високої Культури. (До речі, саме так проводили свої уроки видатні музиканти минулого Ф.Ліст і А.Рубінштейн).

Вся його подальша наукова і практична робота була спрямована на те, щоб обґрунтувати систему підготовки вчителів музики з врахуванням означених вимог і шляхів якими можна здійснювати це практично.

Кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри диригентського і вокального мистецтва Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Заслужений вчитель Татарстану, професор Анатолій Іванович Горемичкін є визнаним ще у 70-80 роках XX ст. відомим науковцем, авторитетним представником української та російської педагогічної науки, автором і ініціатором кількох масштабних, перспективних інновацій, фундаментально обґрунтованих теоретично і блискуче реалізованих на практиці.

А.І.Горемичкін у 1958 році закінчив Калінінське (нині Тверське) музично-педагогічне училище. Через 10 років педагогічної роботи він вступив до МДЗПІ (Московського державного заочного педагогічного інституту (нині – МДГУ Московський державний гуманітарний університет), і в 1973 році закінчив його з відзнакою. У 1982 році, працюючи викладачем музично-теоретичних дисциплін Ленінгорського (Татарстан) музично-художнього педагогічного училища, він завершив навчання в аспірантурі НДІ художнього виховання АПН СРСР (науковий керівник – доктор педагогічних наук, академік Ю.Б.Алієв) і успішно захистив дисертацію на звання кандидата педагогічних наук. Тема дисертації – “Вдосконалення процесу музичного розвитку студентів педагогічних училищ (на матеріалі музичної літератури)”. Дисертаційне дослідження А.І.Горемичкіна було побудовано на десятирічному особистому досвіді роботи. В ньому теоретично доведено визначну роль музичного сприйняття в процесі професійного становлення майбутнього вчителя музики, обґрунтовані певні часові нормативи процесу вивчення музичної літератури, створені реалістичні рекомендації щодо формування комплексу необхідного технічного обладнання. Особливої уваги заслуговував саме цей комплекс, який був побудований за ідеями А.І.Горемичкіна під його безпосереднім керівництвом і досі немає аналогів у вітчизняній педагогіці.

У тому ж Ленінгорському училищі за ініціативою А.І.Горемичкіна було створено ще один спеціалізований навчально-технічний комплекс, призначений для вивчення музично-теоретичних дисциплін (елементарна теорія музики, гармонія і сольфеджіо). Оздоблений індивідуальними електронно-музичними інструментами на кожному робочому місці, він був спрямований на максимальний розвиток практичного володіння гармонією і взагалі письмовою формою музичної мови (переклади, аранжування, ансамблеве музикування, власна музична творчість). На базі цього класу-комплексу А.І.Горемичкіним було розроблено унікальний інтегрований курс “Основи музичної мови”, який теж не має аналогів. У 1990-му році програма цього курсу була схвалена Всесоюзна науково-методичною Радою і рекомендована МО РСФСР для впровадження в педагогічну практику як альтернативна “програма ХХІ-го століття”. Повний опис цих навчально-технічних комплексів було опубліковано у центральних педагогічних журналах “Народна освіта” і “Дошкільне виховання” та у татарському педагогічному журналі “Совет Мектебе” (“Радянська школа”). Значно пізніше, у 2005-му році програма і методологія цього курсу були покладені в основу книги А.І.Горемичкіна “Основи музичної мови” (підручник-дослідження з грифом МО України).

Публікації з описом означених кабінетів викликали велику зацікавленість педагогів-практиків. Були листи з конкретними питаннями, були ділові візити окремих педагогів, після чого аналогічні кабінети було створено в музично-педагогічних училищах Архангельська, Воткінська (Удмуртія), Казані (Татарстан), Твері та ін.

У тому ж році в Ленінгорську були проведені курси підвищення кваліфікації, спрямовані на засвоєння і розповсюдження програми названого інтегрованого курсу і методики його викладання. Географія курсів – від Смоленська до Південно-Сахалінська, від Краснодару – до Ханті-Мансійська. Влітку того ж року в Іркутську за безпосередньою участю А.І.Горемичкіна було проведено виїзне засідання науково-методичної Ради, присвячене тим же завданням і спрямоване на педагогічну спільноту Східного Сибіру і Далекого Сходу.

З 1986-го року А.І.Горемичкін працює в Мелітопольському державному педагогічному інституті (нині – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького) спочатку як старший викладач, далі – завідувач кафедри теорії та історії музики, тепер диригентського і вокального мистецтва. Першою значною справою на новому місці було створення аналогічного навчально-технічного комплексу – базової фонотеки факультету і двох кабінетів гармонії з ЕМІ (електронно-музичними інструментами) на кожному робочому місці. Ці кабінети були представлені на конкурсах у Києві і відзначені премією Міністерства науки і освіти України.

Початок роботи А.І.Горемичкіна у Мелітополі співпав з епохальними змінами у науковому і культурному житті – появою і стрімким розповсюдженням комп’ютерної техніки. Маючи великий досвід роботи з технікою взагалі, А.І.Горемичкін одним з перших “чистих” гуманітаріїв активно включився в опанування нового інструментарію і розробку відповідних методик. За його ініціативою вперше на гуманітарних факультетах було започатковано новий спецкурс “Нові інформаційні технології в освіті”. *(Пізніше, з розвитком комп’ютерних технологій і масовим розповсюдженням предметно орієнтованих прикладних програм, зокрема, музичних редакторів та інших програм обробки музичних звукозаписів, цей спецкурс було оновлено. Зараз він має назву „Інформаційна культура педагога-музиканта”).*

Вперше на музичних факультетах було розпочато створення власних гіпертекстових дидактичних матеріалів і профільних тестових опитувань зі спеціальних дисциплін та їх оперативне впровадження в повсякденну педагогічну практику.

Своєрідною ознакою офіційного визнання з боку Міністерства освіти України ініціатив А.І.Горемичкіна у цьому напрямку стало цільове виділення музичному факультету МДПУ повномасштабного комп'ютерного класу "Пошук-2", який для свого часу мав досить непогані технічні показники.

Такий широкий багатобічний досвід практичної роботи став підґрунтям для цілісного осмислення А.І.Горемичкіним ідеї цілісного підходу до питань формування професійного іміджу вчителя музики.

У своїх наукових поглядах і професійних переконаннях професор А.І.Горемичкін виходить з того, що усе духовне життя людини і зокрема його формування засобами мистецтва – це цілісний довготривалий процес, всі компоненти якого пов'язані між собою безліччю перехресних зв'язків ідеологічного, змістовного, асоціативного характеру і таке ін. Практично це означає, що викладання спеціальних дисциплін у навчальних закладах мистецько-творчого напрямку не повинно замикатися межами окремих дисциплін. Музика – це не рухи пальців, а рухи душі, і кожне музичне явище повинно сприйматися не ізольовано "само у собі", а разом з тим "ореолом думок" (Б.В.Асаф'єв), який поступово складається навколо будь-якого значного твору. Прищепити студентам щире зацікавлення духовно-інтелектуальним підґрунтям музики може тільки педагог, який сам має хист до поглибленої інтелектуальної праці. Але для подальшої самостійної роботи студентам треба мати доступ до відповідних джерел інформації. Щоб забезпечити їм таку можливість, А.І.Горемичкін провів величезну трудомістку роботу з підготовки і раціональної організації необхідних інформаційних ресурсів. Для цього ним було створено великий комплекс ППЗ (програмно-педагогічних засобів), який повністю задовольняв більшість інформаційних потреб студентів. До складу цього комплексу входять:

- електронний підручник з історії західноєвропейської музики, який за своїми можливостями не має аналогів у вітчизняній педагогіці;
- фундаментальна електронна фонотека зі зручним, інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом і розгалуженою довідковою системою (теж поки що унікальну в своєму класі);
- комп'ютерні бази даних "Репертуар індивідуального диригування" і "Репертуар класу вокалу";
- база "Панорама вітчизняної естради", яка планується як фактологічна основа спецкурсу "Естетика популярної пісні";
- електронна нотна бібліотека кафедри (поки що в стадії комплектування).

В процесі створення цього комплексу автором було вирішено ряд принципових проблем науково-педагогічного плану. Перш за все, це рішуче звертання до комп'ютерних технологій, які є ознакою нової епохи в інтелектуальній історії людства і визначальною рисою інформаційного суспільства. Далі – А.І.Горемичкін в своїх книгах і статтях окреслив ті зміни ролевих відносин між учнями і педагогом, які несе з собою інформаційна епоха; обґрунтована модель сучасного педагога як духовного наставника і керівника на шляху індивідуального становлення особистості кожного з учнів; ретельно проаналізовані нові форми індивідуальної навчальної роботи студентів в умовах "безпаперової" цивілізації.

Принципово важливим моментом у поглядах А.І.Горемичкіна є його трактування поняття „сучасний підручник”. Він чітко розуміє, що

- жоден підручник не може бути вичерпним, не може вмістити ВСЬ обсяг своєї навчальної дисципліни;
- жоден з підручників, навіть найкращий не може забезпечити всі індивідуальні інтереси кожного зі студентів.

Виходячи з цього, автор поступово змінював назву, точніше – жанр свого підручника. Спочатку це був просто "підручник", потім – "інформаційне середовище", і, нарешті, – "інформаційно-навчальний простір для вивчення історії західноєвропейської музики". За зміною назви відкривається головний стратегічний принцип навчання – воно повинно бути кероване за головним напрямком і абсолютно необмежене за змістом. Саме так побудований його підручник – маючи стабільну основу інформаційного змісту, він надає можливість студенту з кожної теми вийти у рекомендований сектор Інтернету, а далі, в разі необхідності, переходити будь-куди за власним бажанням. В принципі це дуже зручно, перспективно і повністю узгоджується з поглядами академіка В.І.Вернадського, зокрема з його теорією про ноосферу.

За всіма роботами А.І.Горемичкіна чітко простежується їхня спрямованість на новий тип студента – сучасної молоді людини, типового представника інформаційного суспільства. Це – людина, яка має широкий спектр інтересів, впевнено володіє сучасним інструментарієм, вміє повною мірою використовувати безмежні можливості мережових і взагалі комп'ютерних технологій у своїй навчальній і далі – у практичній роботі. Він стверджує, що зараз змінилося уявлення про "ідеальну людину". У нових умовах такою стає не енциклопедично освічена особа, яка тримає усі величезні знання у своїй пам'яті – зараз це неможливо, а людина, яка вільно володіє комплексом базових знань, впевнено знає, де і як вона може швидко поповнити ці знання з будь-якої наукової дисципліни і вміє оперативно формувати власну професійну компетентність відповідно з реальними вимогами життя. І, звичайно ж, ця людина має бути гуманною, висококультурною, дійсно інтелекгентною особою з

високими духовними потребами і багатим внутрішнім світом. Ці високі орієнтири вчений постійно підтверджує своєю власною педагогічною роботою.

Розглядаючи наукову діяльність А.І.Горемичкіна в цілому, можна виділити деякі важливі риси, що характеризують її. Перш за все, це її постійний живий зв'язок з реальною педагогічною практикою. Всі його роботи не просто спрямовані на потреби навчального процесу – вони прямо продиктовані ним, тими складнощами і проблемами, які виникають у повсякденній роботі викладачів-музикантів. По-друге – його наукова робота в загальному обсязі вражає рідкісною цілістю і послідовністю. Всі його праці у сукупності створюють нібито єдиний ланцюжок, в якому кожна книжка чи стаття ніби продовжують попередню, розкриваючи її проблематику з іншого боку або на новому технічному і методичному рівні. В тематиці його робіт можна виділити три головні напрямки:

- вдосконалення методики викладання музично-теоретичних дисциплін;
- екологічні проблеми сучасної духовності;
- комп'ютеризація навчання як парадигмальна проблема інформаційного суспільства.

Кожен з цих напрямків відображається у низці статей, де позиція автора стосовно порушених проблем висловлюється широко, яскраво і переконливо. Особливо цінним є те, що А.І.Горемичкін ніколи не замикається на негативі, ніколи не обмежує своє завдання тільки критикою. Кожна з його робіт завершується чітким блоком конструктивних пропозицій, своєчасна реалізація яких у широкій педагогічній практиці мала б забезпечити серйозний позитивний результат.

Особливо цінним в його роботах є третій момент – послідовне розширення масштабу порушених проблем, підвищення кваліфікаційного рівня адресатів (викладачів, до кого він звертається і для кого працює), посилення відповідальності зроблених пропозицій, систематичне підвищення теоретичних і методичних узагальнень. Розпочавши свою роботу з вирішення конкретних методичних проблем часткового рівня, він поступово підійшов до розробки питань, які мають загально-педагогічне і фундаментальне науково-методологічне значення. Назва книги "Інженерія знань в галузі освіти", над якою зараз працює вчений, красномовно говорить сама за себе.

Визначальною рисою наукового мислення А.І.Горемичкіна є його вміння сприймати усе нове і безпомилково точно визначати реальну перспективність того чи іншого явища. Завдяки цьому чим би він не займався, чи то комплексне використання технічних засобів навчання, методологічні питання комп'ютеризації або трансформація методів сучасного мислення – він завжди залишається на рівні найсучасніших проблем, на передньому краї науки. Ця природна прогностичність, вміння бачити наукову проблему і відчувати її значення є важливішою складовою його всебічної обдарованості і суто наукового таланту.

Характерною рисою діяльності А.І.Горемичкіна за останні роки стали виїзні семінари і публічні лекції, які він проводить за межами свого університету. Так, мали місце неодноразові виступи в Національному педагогічному університеті імені М.Драгоманова (м.Київ), в Прикарпатському національному університеті імені В.Стефаника (м.Івано-Франківськ), в Кримському гуманітарному університеті (м.Ялта) і в університеті ім. А.Кулешова (м.Могилев, Республіка Беларусь). Мета цих зустрічей – розповсюдження нових методик викладання музично-теоретичних дисциплін, обговорення проблем комп'ютеризації процесу навчання, презентація власних комп'ютерних розробок і встановлення активних ділових контактів між вузами.

Своєрідність педагогічних поглядів і практичних пропозицій А.І.Горемичкіна полягає в тому, що вони потребують ґрунтовного осмислення. Справа в тому, що в основі усіх його розробок завжди лежить ретельно продумана, вистраждана і вибудована система професійного мислення, яка далеко не завжди співпадає з загальноприйнятою. Тому, щоб працювати за його методикою, треба прийняти його точку зору і оволодіти тими прийомами роботи, що передбачені в його працях, а це досить непросто. Можливо, в цьому головна причина того, що його багаторічний досвід залишається ніби тільки його особистим і, на жаль, не переходить у широку педагогічну практику.

Висновки... В цілому, як показує цей огляд, усі інноваційні пропозиції А.І.Горемичкіна характеризуються глибокою теоретичною обґрунтованістю, системністю і послідовністю і завжди мають чітку, конкретну практичну спрямованість. Кожна педагогічна ідея, якої торкається А.І.Горемичкін, відпрацьовується ним на найсучаснішому рівні і поетапно реалізується буквально в усіх практично можливих варіантах. Особливо цінним є те, що кожна теза з його статей або книжок багаторазово апробується автором, як кажуть, "на собі", в рамках власної повсякденної навчальної роботи. Саме тому його педагогічні думки і методичні знахідки набувають великого суспільного значення і заслуговують на активне широке розповсюдження.

Література

1. Горемичкин А.И. Введение в компьютерную педагогику (об информационно-пространственном подходе в педагогических концепциях) / Анатолий Горемичкин / Уч. пособие. – Мелітополь: ООО "Издательский дом МГТ", 2008. – 276 с.
2. Горемичкін А.І. Інформаційний простір як феномен сучасної культури / Анатолий Горемичкін / Теоретичні та практичні питання культурології, вип.16. - Мелітополь, ПП „СНА", 2003. – С.78-86.
3. Горемичкін А.І. Наукова платформа нових інформаційних технологій в галузі дисциплін гуманітарного циклу / Анатолий Горемичкін / Наукові записки з питань медицини біології, аграрії та сучасних технологій навчання. Щорічник в двох ч.,

вип.1, (за матеріалами виїзної сесії Української Академії наук національного прогресу). частина 1. – Київ, книжково-журнальне видавництво "Тернопіль", 1997. – С.81-90.

4. Горемичкін А.І. Принципи функціонування нових інформаційних технологій у сфері дисциплін гуманітарного циклу / Анатолій Горемичкін / Матеріали науково-методичної конференції "НІТ у педагогіці". – Дрогобич, ДДПУ, – 1995. – С.54-60
5. Горемичкін А.І. Соціально-педагогічні передумови формування і розвитку творчих здібностей молоді / Анатолій Горемичкін / Талановита особистість: сім'я школа, держава. – Київ, 1994. – С.44-51.
6. Горемычкин А.И. Музыкальное творчество как фактор обновления концепции музыкального образования / Анатолій Горемычкин / Эстетическая ориентация музыкального творчества уч-ся. – Москва-Винница, НИИ ХВ АПН СССР, 1992. – С.15-20.
7. Горемычкин А.И. Программа по элементарной теории музыки для музыкально-педагогических училищ / Анатолій Горемычкин. – Иркутск, Метод. кабинет Восточной Сибири и Дальнего Востока, 1990. – 25 с.
8. Горемычкин А.И. Совершенствования процесса музыкального развития учащихся педагогических училищ (на материале музыкальной литературы): дис ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Анатолій Іванович Горемычкин. – М., 1982. – 180 с.
9. Горемычкин А.И. Содержание и формы педагогической деятельности в условиях предметно ориентированного информационно-обучающего пространства / Анатолій Горемычкин / Професіоналізм педагога у контексті Європейського вибору України. – Матеріали міжнародної науково-практичної конференції., Республіканський вищий навчальний заклад "Кримський гуманітарний університет". – Ялта, 2007. – С.24-31.
10. Горемычкин А.И. Формирование качеств музыканта-просветителя у студентов музыкально-педагогических факультетов / Анатолій Горемычкин / Формування світоглядних позицій вчителя в процесі навчання і виховання. – Дрогобич, 1990. – С.70-78.

Анотація

У статті розглядаються шляхи і методи становлення професійної культури музиканта-педагога в творчому доробку професора Горемичкіна А.І.

Аннотация

В статье рассматриваются пути и методы становления профессиональной культуры музыканта-педагога в творческом наследии профессора Горемычкина А.И.

Summary

The article deals with the ways and methods of musician-pedagogue's professional culture development in the creative heritage of Professor A.I.Goremychkin.

Ключові слова: методика, творчість, комп'ютеризація, інформаційний простір, професійна культура.

Ключевые слова: методика, творчество, компьютеризация, информационное пространство, профессиональная культура.

Key words: methods, creativity, computerization, information space, professional culture.

Подано до редакції 11.10.2011.

УДК 378.1:784.9:159.942

©2012

Матвєєва О.В.

ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ НАДІЙНОСТІ ВОКАЛІСТІВ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ НАД МУЗИЧНИМИ ТВОРАМИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Під впливом демократичних перетворень в українському суспільстві здійснюється модернізація традиційних форм і методів підготовки педагогічних кадрів. У зв'язку з цим актуалізуються проблеми теоретичного осмислення процесу формування професійних якостей вокалістів, де значуща роль належить виконавській надійності, яка забезпечує виразну, безпомилкову і технічно досконалу інтерпретацію музичних творів у звичних та сценічних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Теорія та методика професійної підготовки вокалістів має суттєві надбання щодо фонетичного, фонопедичного, монокультурного та інших специфічних аспектів навчальної діяльності (Л.Бочкарьов, Л.Василенко, І.Герсамія, Н.Гребенюк, Л.Дмитрієв, Д.Євтушенко, А.Єгоров, С.Левік, С.Лемешев, В.Прокоп'єв, Ю.Юцевич та ін.). За їх переконаннями, всі виконавські негаразди на естраді детермінуються браком якості їх підготовки до сценічної діяльності. Натомість, проблему формування вокальної надійності як складника виконавської майстерності присвячено лише праці в галузі навчання гри на музичних інструментах (О.Віцинський, О.Готсдінер, Л.Котова, Ю.Цагареллі, Д.Юник, Т.Юник та ін.). Науковці зосередили свою увагу на теоретичних основах підготовки музикантів до сценічних виступів та психолого-педагогічних умовах розвитку навичок надійності гри фахівців. Однак, і поза їх увагою залишилися питання впливу емоційної сфери особистості на процес відтворення музичного матеріалу, хоча сучасній науці відомо, що саме від неї залежить результативність діяльності в емоційних умовах (Л.Аболін, Л.Бучек, В.Вілюнас, В.Генковська, О.Дашкевич, Б.Додонов, Т.Дубиніна, Т.Землякова, Є.Ільїн, Н.Каськова, Л.Китаєв-Смик, Т.Корчагіна, В.Крутецький, О.Ксенофонтowa, І.Переверзева, Я.Рейковський, І.Сімаєва, П.Сімонов, А.Тимченко, А.Черкашин, О.Чернікова й ін.).

Формулювання цілей статті... Мета даної статті полягає в розкритті змісту експериментально перевічених інноваційних методів та прийомів цілеспрямованого формування виконавської надійності вокалістів у